

РАДА

газета політична, економічна і літературна
виходить щодня, окрім понеділків.
Рік другий.

Адреса редакції і головної контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6.
біля Золотих воріт.

Телефон 1458.

Умови передплати на рік 1907:

3 приставкою і пересилкою: на рік 6 карб., на шіроку 3 карб. 25 коп., на 3 міс. 1 карб. 75 коп., на 1 міс. 65 к., окрем. № 4 коп.

За глянцю: на рік 11 карб., на шіроку 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75 коп., на 1 міс. 1 карб.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця.

За зміну адреси 30 коп.

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінювати статі; більші статі, до друку негодні, переповерються в редакції 3 місяці і висилаються авторам із коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються.

Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

Умови друкування оповісток:

За рядок попереднього тексту, або за його місце платиться; за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз.

РАДА

Рік видання другий

Газета політична, економічна і літературна

виходить у Києві щодня, окрім понеділків.

РАДА має широку програму, як звичайні великі політичні газети: дає щоденний огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Росії й по чужих землях; звістки про всі світові події; поезії та оповідання; фельетони; політичні, наукові й белетристичні.

РАДА має власних кореспондентів у Петербурзі, Москві, Харкові, Одесі, Полтаві, Чернігові, Херсоні, Житомирі, Кам'янці-Подільському і по інших містах України та Росії, а також і за кордоном: у Львові, Чернівцях, Відні, Парижі й Берліні.

Особливу увагу звертає РАДА на місцеве життя провінції.

Умови передплати:

3 приставкою і пересилкою: на рік 6 карб., на шіроку 3 карб. 25 коп., на 3 міс. 1 карб. 75 коп., на 1 міс. 65 коп.
За глянцю: на рік 11 карб., на шіроку 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75 коп., на 1 міс. 1 карб.

До кінця року з 1-го лютого—3 карб. 50 коп.

Ціна окремого № 4 коп.

ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 К.

Безплатні додатки на 1907 рік: Словарик чужих та не дуже зрозумілих слів. В. Доманицького і стінний календар на 1907 рік.
Адреса редакції і головної контори: у Києві, Велика Підвальна вул., д. 6, біля Золотих воріт.

ТЕЛЕФОН 1458.

Передплачувати й купувати на роздріб РАДА, окрім контори (Вел. Підвальна, 6), можна ще по сім місяцях: у Києві: в книгарні „Кієвської Старини“, Безаківська улі. ч. 8. У Львові (Галичина) в книгарні Наукового товариства ім. Шевченка, ул. Театральна, ч. 10.
Редактор М. Павловський. Видавець С. Чикаленко.

Літній Театр Музичного саду. Товариство Українських артистів

Дядько А. К. Саксаганського.

У п'ятницю 6 липня (юля) 1) „КАТЕРИНА“ Опера у 3 діях, муз. Д. Н. Аркаса. Зміст опери по поезії Т. Шевченка. „КАТЕРИНА“.
2) „БУВАЛЬЩИНА“ Жарт у 1 акті Веліславського.

Бере участь вся труппа

Початок спектакля у 8 1/2 годин веч.

Каса одкрита з 10 го ранку до 2 го дня і з 6 го веч. до кінця вистави.

- Скрипки по 2 карб. 50 коп., 3 карб., 4 карб., 5 карб., 6 карб., 8 карб., 10 карб. і дорожчі.
- Сички по 40 коп., 50 коп., 75 коп., 1 карб. і дорожчі.
- Гитари по 3 карб. 50 коп., 4 карб. 50 коп., 5 карб., 6 карб., 7 карб. 50 коп., 10 карб. і дорожчі.
- Балабаки від 1 карб. 25 коп. і дорожчі.
- Кларнети та Флейти по 4 карб., 4 карб. 50 к., 5 карб., 6 карб. 50 к. і дорожчі.
- Гармонії російські, італійські, строю однора. від 1 карб., двохрадн. від 10 карб. і дорожчі.
- Триохрядні від 25 карб. і дорожчі.
- І всі інші музичні струменти та все, що до них потрібно, в годоному деп. по музичних інструментів і нот.

Г. І. ПІНДРЖИШЕК, у Києві, Хрещатик, № 58.
Г. ч. д. 56—122

ВИЙШЛА НОВА БРОШЮРА
проф. Мих. Грушевського
Про українську мову

й українську справу.

(Статі в „РАДИ“ ціна 12 коп.)

Продається в книгарні „Кієвської Старини“, можна доставити також через контору Літературно-Наукового Вістника.

ГОЛОВНА КОНТОРА

„РАДА“

оповіщає шановних передплатників, що всім хто не поновив передплати до 1-го січня, через особі умови з почтою насилку газети з 1-го числа припинено.

Головна Контора газ. „РАДА“ просить передплатників, які звертаються до контори за зміною адреси, або якими іншими справами, обов'язково подавати точно стару адресу, на яку висилається газета.

Ціна газети

РАДА

з доставкою і пересилкою з 1-го лютого до кінця року 3 карб. 25 к. За глянцю 5 карб. 50 коп.

Студент-єврей шукає уроків, спеціальність-латинська математика. Адреса: Бузична 38, 18. С. Ровинський.

уряд за те, що він своїм новим виборчим законом віддав на поталу євреям та полякам увесь люд аж в дев'яти губерніях Західної частини держави, тобто Білу Русь і нашу правобережну Україну з Холмщиною. „Новое Время“ зауважає урядові на те, що в перелічених нами країнах великоземельне панство здебільшого належить до польської нації і що поляки, увійшовши в спілку з євреями, виступили в виборах верх над усім іншим людом. Свої думки газета доводить фактами, покликаючись на те, що в польських газетах вже була звітка про заходи євреїв увійти в поляки в спілку під час виборів. Аби запобігти цьому лихові, „Новое Время“ вимагає од уряду, щоб він поправив свою помилку і, поки ще є час, видав новий додатковий закон, обмеживши в правах инородческий элемент в західних губерніях.

Ми не маємо на мислі кричати слід за „Нов. Врем.“—„проби, рятуйте!“—хоч дужче од „Нового Времени“ відчуваємо на собі кривду нашою народів од нового закону, бо держимся ті думки, що, іпо, мовляв, громаді,—те й бабі. Ніяких привілеїв собі ми не бажаємо і не хочемо, щоб когось иншого було обділено і скривджено. А коли янали про се розмову, то зовсім з інших причин.

Як ми вже попереді сказали,—уряд, складаючи новий закон, стежив одного: дати на вибори перевагу заможним людом і якомога менше пустити тих, кого те ж саме „Новое Время“ устами свого письменника д. А. Столипіна інакше не називає, як „дикарями“. Щоб не пустити в Думу „дикарів“, в новому законі з'явилася 62 стаття, котра не велить висуувати до списків земельних власників і громадських виборців по повітові тих осіб, що належать до сільських і волосних громад, хоча б вони і мали встановлений для того цenz. Увізши таку статтю в новий закон, уряд таким чином позбавив виборчого права чималий гурт дрібних земельних власників і зробив се наперекір всьому тому, що він завжди твердив і, як казав, завжди мав на оці. Увесь простий люд Білої Руси, України й Холмщини завжди вважав за „коріньне, русское, православное население“, а тепер притривав його до „инородців“, на яких він, видима річ, не міг покластися на вибори.

А окрім того, новий закон встановив ще поділ виборців на національні групи, щоб при потребі можна було одну групу піддержати і усилити, а другу, навпаки,—зробити слабшою. Але коли так, то чому ж урядові не можна було покластися на їх, як на представників тієї земельної власності, яку тепер уряд так заходився нагаждати і на яких він покладає такі великі надії?

Таким способом і людей скривджено, і користі собі од того ніякої не придбано.

Од великого до смішного один тільки крок,—ті слова знаменитого воєни Наполеона мимоволі пригадуються, коли читаєш акт обвинувачення про злочин Порт-Артура. Скільки незаслужено слави завдав колись славетний порт-артурський герой Стеселя, скільки фіміам курили йому ріжні російські патріотичні видання, починаючи з „Нового Времени“ й кінчаючи п'ятикнижкою „дубочною“ картинкою! Людей, що зважувалися тоді сказати хоч одне розумне, спокійне слово про Стеселя, просто звали зрадниками й ворогами батьківщини.

А тепер... Тепер навіть „Новое Время“ не звужується виправдовувати Стеселя, не звужується,—бо факти, справжні, офіційно-доведені факти свідчать, що Порт-Артур міг би ще довго триматись, що Стеселя був... далеко не герой. І з неменьшим зав'язанням, ніж колись, вихваляло „Новое Время“, а за ним і інші подібні газети тепер галасують: „police verso“! Добрий його!

Ми не беремо на себе завдання боронити Стеселя; навпаки, акт обвинувачення викликає в нас почуття найглибшого обурення. Але ми також не можемо згодитися з тим, хто гадає, що російсько-японську війну програли Куро паткин, Рождественскі, Небогатові та Стеселі й що, покаравши цих найвидніших „діячів“, Росія може спокійно слати далі.

З приводу суду над Стеселем ми можемо сказати тільки те, що не раз вже писалося і в російській постановній пресі з приводу подібних подій, і в нас. Акт обвинувачення проти Стеселя є акт обвинувачення проти усієї бюрократичної Росії. Не вина Небогатова була, що замість ескадри йому дали „старі коліші“. Це вина тисячі тисяч великих і маленьких Небогатових. Не вина Стеселя, що Порт-Артур був недоотроєний, що на таку відповідальну посаду поставили таку бездарну та полохливу людину.

І не забачити нас од нових і нових ганебних поразок те, що Стеселя приурядять до тюрми, кріпости, каторги або й до смертної кари. Не забачити, бо суть не в Стеселі, а в Стеселях, і вирядувати од них Росію можна не судами й не карами, а реформами, реформами й реформами. Тільки тоді, коли все наше громадське життя буде перебудовано на нових основах,—тільки тоді ми зможемо бути певними, що в історії Росії більше не повторяться такі ганебні сторінки, як здача Порт-Артура.

Де-що і про харківський університет.

Як звісно, професорські ради трьох університетів, що знаходяться на території України, не однаково віднеслись до справи заснування при цих університетах українських кафедр.

У Києві ректор університету д. Цитович прямо і рішуче заявив, що петиція студентів „не виступила сочувствия“ серед професорів. Замість якоїсь мотивировки цього „несочувствія“ д. ректор казав, що київський університет утримується на „руських денах“, а через те, мовляв, не може він розвивати і підтримувати ріжні „сепаратистичні“ тенденції. Одно слово од цієї відповіді зовсім виразно тхне „істинно-руським духом“, яким пройнята велика більшість київських професорів.

Трохи інакше однеслись до цієї справи одеські професори. Вони не сказали рішуче: „не сочувствуем“, але не одважились сказати: „сочувствуем“, на домагання українських кафедр вони майже не звернули уваги, як на щось надто несерйозне. („Клі знайдуться“) такі професори, що заохочували викладати ці науки, та досить студентів слухати їх, добре, хай читають—так порішила рада одеського університету.

Зовсім иншу картину собі уявляєш, коли читаєш ріжні звістки про харківський університет. Тут навіть аргіргі можна було думати, що харківські студенти не почувуть такої відповіді, як їхні київські та одеські товариші. А вже в харківському університеті професорами д. Вагалай, М. Сумцов, які самі працювали над українською історією, літературою, етнографією, і таким чином добре знають велике значіння цих наук. Думаючи так, ми не помилились, бо як сповіщали газети, на одному із засідань харківської професорської ради, після доповіді історико-філологічного факультета, одностайно ухвалено завести на цьому останньому факультеті дві нових кафедри: української мови та української історії. Як далі сповіщали газети, після цієї постанови професор Сумцов сказав шалку промову, в якій зазначив між иншим, що харківський університет раз у раз стоїть на ґрунті піклування про широкі народні інтереси і що в цьому думок і слова ніколи не душили.

Цілковито аргументовано, що з такої одностайної постанови, дуже зрадливо українське громадянство, яке власними очима почало бачити, як колашні, здавалось, недосяжні мрії, потроху втілюються і реалізуються. І мовбуть багато українців стало позирати на харківський університет, як на той сід, від якого засяє зоря українізації школи. Але ми харківці, які жавемо тут під боком, добре бачимо, що самий факт одностайної постанови ще не дає підстав для великої радості і що не можна з цього приводу покладати на наш університет великих надій. Отже, справді, познайомимся ближче з діяльністю і обміркуємо вартість цієї університетської постанови в зв'язку з цілим рядом видних фактів. Тоді нам не доведеться діти за хиари із своїми рожевими надіями; ми знатимемо справжнє становище річей, а це найважливіше.

Як звісно, такий професор знайтись, це пр-д. Ол. Грушевський, який після Різдва цього року читав курс української історії українською мовою. Як сповіщали газети, на ці лекції ходило багато студентів.

М. Хист в своїй статі: „Де-що про київський університет“ (Рада № 104) пише, що київський університет цілком игнорує інтереси українського народу. Це він доводить між иншим і тим фактом, що в бібліотеці історико-філологічної семінарії київського університету єсть тільки вісім українських книг.

Звичайно, при цьому і д-ій Хист, і багато інших громадян мавбуть певні, що в харківському університеті справа стоїть багаче краще, що там українських книжок єсть досить, що в університетських бібліотеках українська література, історія, представлені з вичерпною повнотою. Бо, як відомо, над університетами, як і взагалі над иншими науковими інституціями, цензурні пута, ці славетні російські „независимія обстоятелства“, були не такі важкі, як для громадянських бібліотек, чи окремих осіб. А через це харківський університет, очевидно, мав змогу придбати не тільки російські видання, але й галицькі.

Але такі надії не відповідають дійсності. Харківський університет, не вважаючи на палкі, чулі промови своїх професорів, стоїть ще до української справи в такому саме становищі, або ще навіть гіршому, ніж університет київський.

От же дивиться самі. Історико-філологічна семінарія знайшов вісім українських книжок і це його обурює! Але, коли б він заглянув в бібліотеку харківського історико-філологічного факультета, то він знайшов би там... тільки три українські книги... Це три томи „Віку“ Коменарія, які кажуть, тут зовсім зайві, але це число українських книг здається якимсь диким, коли ви познайомитесь із складом всієї бібліотеки. В ній ви знайдете книги майже на всіх європейських мовах і явища з них, навіть найменша представлена більшістю книг, ніж мова одних „широких мас“. При історико-філологічному факультеті єсть чудова колекція словарів. І там ви знайдете словарі не тільки всіх сучасних європейських мов, але багатьох давно вже вимерлих мов деяких епох, всіх славянських мов і нарочиті, навіть найменших, як сербська чи болгарська, окремі слвари нарочиті „общерусского языка“ себто великоруського та білоруського—єдне якого словаря ви не знайдете—це словаря української мови.

Але як же так, що за причини цього? Може взагалі нема словарів української мови? Ні, вони існують. Цензурні утиски? Знов ні. Бо розповсюдженню словарів перешкод не чиналось і доступ їх був вільний навіть для окремих осіб, а наукові інституції мали право держати по архівах і революційні видання. Та може чинив перешкоди університетський уряд, не допускаючи громади українського сепаратизму? Знов таки ні. Бо професор М. Сумцов категорично говорить, що в харківському університеті ніколи „думки і слова не душили“. А кому краще це знати, як не пр. Сумцов, який професором в Харкові єсть вже більше тридцять років? Але все так, що за причини? Як зв'язати цей факт з „піклуваннями про широкі народні інтереси“? Коли ми заглянемо в фундаментальну бібліотеку, яка існує вже коло ста років, то бачимо, що й там справа стоїть не краще, як у студентській бібліотеці.

Серед цілого ряду инших картонних каталогів єсть один, якому ви можете вразити. Це каталог під таким заголовком: „произведения на русской словесности и истории малорусской литературы“. Одне для нас було б значно приємніш не заглядати в цей каталог. Коли ж ви захочете познайомитись з ним, то мимоволі подумаете, що цей каталог хтось складав єдне для того, щоб дискредитувати українську літературу, для того і не помітив в каталогі творів українських корифеїв. Дивитись, мовляв, що не „є позволения сказать“ за література, з якою „халма“ посяється, як з писаною торбою. Окрім збірників „народних пісень“ та „батька“ Т. Шевченка, нема в їх нічого. І справді, коли ви передивитесь всі карти, то подумаете, де ж ділась українська література, яка існує після відходження 100 років і яка налічує не мало справжніх талантів!?

Почнемо з кількості. Коли ми порухавши всі карти, то виявилось всього... 38 №№! Що ж то за шалені обрани, які „удостоеняє“ повести в иншообріну харківського університету, в якому всіх книг де-кілька сот тисяч, а серед них добра половина чисте сміття? А ось хто. З красного письменства знаходимо:

де-кіляк виданців „Кобзаря“ Т. Шевченка; Щоголів—„Ворокол“; його ж—„Слобожанщина“; Гавелічек-Воровський—„Вибір поезій“; далі збірник „Руська письменність“, де знаходяться де-які твори Котляревського, Артемовського та Гребінки. Потім де-кіляк збірок народних пісень, між иншими М. Драгоманова—„політичні пісні українського народу“; його ж—„Нові українські пісні“. Номіс—„Українські прислів'я, приказки і т. п.“ „Пам'ятки української мови і літератури“. Кониський—„Життєпис Т. Г. Шевченка“. Павлик—„Переписка М. Драгоманова з Н. Кобринською“. „Ювілей 30-літньої діяльності М. Павлика“. Де-кіляк брошурок О. Огоновського та Студинського та ще де-які дрібничка, не варту уваги. От і всі. Не вже цього досить для того, щоб докладно познайомитись з українською літературою? Де ж поділяти Квітка-Основ'яненко. П. Куліш, Марко-Вовчок, Ів. Левицький, Л. Рабін, Ол. Кониський, П. Мирний, Ів. Франко, Б. Грінченко і п'ятий ряд інших? Не вже при самому поверховому знайомстві з українською літературою їх можна поинути?

Але чим же можна пояснити той факт, що в харківській університетській бібліотеці нема творів навіть харківського ж письменника Квітки, які видані у Харкові під редакцією харківського професора А. Потебні? Ми не поглянули в бібліотеку, заглянули в загальний каталог і справді знайшли там і Квітку. Не попов же він в спеціальний „український“ каталог мабуть через те, що, як зазначає на заголовці цього каталога, сюди увійшли тільки ті книги, які „поступили в бібліотеку після 85 року“. Таким чином в університетській бібліотеці є ще книжки, що не попали в спеціальний „український“ відділ. Нам пощастило знайти ще збірник творів Квітки, Євгену Котляревського і ще де-що. Однак скільки українських книжок знаходиться в загальному каталозі, скільки важко, бо дано цього треба було б переглянути десятки, навіть сотні тисяч карток, що ми, звичайно, зробити не мали змоги. Во всім разі можна з певністю сказати, що їх теж не багато. Раз, через те, що і взагалі українська література до 80 р. була нечисленна, а друге, і це важніше, що нікому до неї не було ніякого діла. А між тим, коли б харківські професори і справді дбали про українську науку, то за 100 років існування харківського університету в книгозбірні його можна було зібрати невичерпане джерело рідних матеріялів по історії українського руху.

Однак, коли передивляється невеличкий відділ: „Прозведення малоруської славетности і історії малоруської літератури“, то мимохіть виявляються питання: навіщо було складати окремий відділ, коли так мало книжок для цього відділа, а потім—чому цього відділу не поповняли, коли злиденність його кожному зразу кидається у вічі?

Одповідь на ці питання ми знаходимо, як нам здається, в одній промові професора Д. Багалія, виступивши в привід десятилітньої діяльності Видавничого Комітету Харківського „Общества Грамотности“. Там він між иншим казав, що члени комітета не можуть не „*истытывать нравственного неудобства*“ від того, що вони не мають змоги (через цензурні причини „время от времени“ (sic) друкувати книжок і українською мовою. Ми думаємо, що професори харківського університету ще в більшій мірі повинні були почувати „нравственное неудобство“ від того, що при бібліотеці,

де є десятки рідних каталогів, нема каталога спеціально українського. І ось, щоб уникнути цього „неудобства“ вони й заходились біля складання відділа: „прозведення малоруської славетности“. Хаотичність та випадковість змісту цього самого „малоруського“ відділа свідчать про те, що для упорядкування його цілком байдуже було, що поміщати в цей відділ як це зроби-

ти. Таким чином ми бачимо, що той університет, де, по словам професора, завжди „підключались про широкі народні інтереси“, нічим не одрізняється, що до українського питання, від того університету, де навпаки цьому цікаванню „не сочувствовали“. І ми маємо право сказати, що досі, як в одному університеті, так і в другому любівецько увесь час провадили русифікаторську працю і що про місцеві „народні інтереси“ ніхто навіть не згадував...

Однак забудемо минуле і придивимось до сучасности. Хай раніш забували і ігнорували інтереси українського народу, та тепер, тепер всі професори хочуть іти назустріч потребам українського народу. Про це вони заявили одноголосно...

Але коли зроблена чудова одноголосна заява і постановою, то треба робити і кроки до виконання її, інакше постановою не матиме ніякої ціни і замишляється шматком списаного паперу і більш нічого. Чи робить же що-небудь професорська рада для виконання своєї постанови? А роботи є багато: треба насамперед знайти лекторів, не можна й бібліотеку залишити в тому становищі, в якому вона є зараз, бо не можна ж і вчити літературну мову, коли нема ніяких авторів, нема підручників і т. п.? І за всім цим треба поспішати, бо бібліотеку в одну годину не складеш. Між тим очевидно нічого цього ніхто ще й не збирається робити. Наведу приклад. Як згадувалось, в бібліотеці історико-філологічного факультета нема українського словаря, і ось ще 12 лютого була написана заява, в якій доводилось, що треба придати словарь Уманця і Спалки. Після того минуло часу, як бачимо, не мало, а проте і досі відповіді немає ніякої, хоч відко цю заяву читали, бо в тій книзі, де її написано, через сторінку єсть де-які уваги завідуючого бібліотекою. Таким чином ті, од кого це залежить, не тільки самі не роблять, з власної ініціативи, але й тоді, коли їм пальцем покажуть, що треба робити, ніші.

І ось, ми, харківці, які знаходимось „не в прекрасном отдаленіи“, а тут же під боком, коли придивляємось до одноголосної постанови, то мимохіть згадуємо все, що тут було сказано і ще багато де що, а через це не можемо радіти. Вачучи ж, які несподіванки викликає така одноголосна постановою, ми приходимо до того висновку, що може на віть краще: „несочувствіє“ київських професорів, ніж „сочувствіє“, „одноголосні постанови“, „далкі промови“ харківських. Во все одно від „сочувствующих“ матимеш стільки ж, скільки і від „несочувствующих“, се б то вітосієнко. А між тим „въ открытую“ діло ведсти значно краще, бо не залігатиш, не вез із-за чого, із своїми рожеми надіями за хмарами і не робитимеш прикрих помилок.

М. Н.—ко.

3 газет та журналів.

В нас досі зверталося дуже мало уваги на чорносотенну пресу—не на ту,

представниками якої являються „Кієвлянин“ та „Новое Время“, а на справжню „крайню ліну“ чорносотенця, як от „Русское Знамя“ та „Вѣче“. А шкода, бо инді чорносотенні письменники додаються до надзвичайно курьозних річей. От, напр., в однім з останніх чисел „Русск. Знам.“ органі головного штабу чорної сотні, ми знаходимо дуже цікаву ілюстрацію до того, як чорносотенці розуміють „єврейське питання“. Річ в тім, що „Русское Знамя“, побачило, що Росії необхідно позичити грошей. Де-ж позичити? Звичайно, за крд ном. А що за кордоном грошей немає, позичити без допомоги євреїв, то виникло питання: які „закордонні жида“ країні—французькі, англійські чи німецькі? Питання досить складне, але „Русское Знам.“, повагавшись трохи, знаходить відповідь.

Хіба не однаково, скажуть найщиріші та найпатріотичніші сини Росії, в кого позичати грошей—чи в паризьких, чи в лондонських, чи в берлінських жида? На це ми відповімо нашим читачам: ні, не однаково. Коли вже дійшло до того, що наша нещасна, занепащена батьківщина повинна позичити гроші за кордоном, то краще в Берліні, а ніж в Парижі та Лондоні.

Річ в тім, що Менделельсон—зовсім не те, що Ротшильд.

Почати з того, що Менделельсон зовсім не єврей!

Тепершній голова знаменитого банкруського дому в Берліні є правнук геніального композитора Фелікса Менделельсона Бартольді, який викрестився не в особистих інтересах, а з глибокого переконання. Тільки справжній християнин міг виступити таку ораторію, як „Paulus“ (лютого II вло). Благодарно, сніла особа Фелікса Менделельсона сяєла не тільки в історії музики, а й в історії громадських звичаїв Германії. Навіть Вагнер, який дуже гостро критикував музичну творчість Менделельсона, мусів схвалити перед його особистістю прикриті таку. Такою гарною репутацією користувався, зрештою, не тільки композитор Менделельсон, а й всі інші представники цієї родини, як, напр., дядько його, відомий філософ Мозес Менделельсон.

Германія дотого ж держава глибоко монархічна. Берлінський грошовий ринок не поставити вам, не вважаючи на наування євреїв, тик вимог, які було поставлено, хоч і неофіційно, у Франції, а особливо у французькій радикальній пресі.

„Рѣчь“, із якої ми беремо наведену цитату, додає до неї таку увагу:

Дякуючи „Русскому Знамени“, ми тепер знаємо, що звістка „Westminster Gazette“ не є вигадка й що позичка справді влаштовується через Менделельсона. В поляку можемо повідовити патріотів із „Рус. Зн.“, що гроші все-таки дадуть Англія і Франція, а Менделельсон візьме при цій нагоді чиналу суму за комісію... розуміється, не з вас, а з французів та англійців. Та ресубіаіцям і парламентаріям так і треба: „котопи по заслуги!“ Чом вони не морарісти!

В останнім (8) числі українського тижневика „Слово“ знаходимо досить докладну статтю д. Сергієнка про наше законодавство що до сільських робітників. Картина, яку малює д. Сергієнок, досить сумна, і це сумнішні тисновки, які сами собою напрошуються. Виявляється, що

Не дивлячись на те, що сільських робітників в Росії живиться дуже і дуже гірко, російські закони не боронять, не допомагають їм, не поліпшують їхньої долі. Коли переглянути всі правила і

закони, які видано в Росії про сільських робітників, то здається, ніби слабішою стороною являються хазяїни, бо ці правила і закони боронять поміщиків од робітників...

... Коли робітники і хазяїни договориються між собою, то мають не однакові сили. Закон, вмішуючий в цей, ніби то, „вільний“ договір, повинен прийти на підмогу слабійшій стороні, щоб таким чином зрівняти сили одної і другої сторони хоч трохи рівними. Цього не роблять російські закони про сільських робітників.

Шаряться поклики до згуртування „руських“ людей. Крайні праві газети кличуть „встипно-руських“. „Нов. Вр.“—просто руських. З новою збільшеною енергією д. Меншиков доводить та переконує, що гублять Росію євреї, поляки й інші „инородці“. І, коли хочете, в словах д. Меншикова є правда, тільки з другого боку: Росію дійсно гублять „инородці“, тільки не ті, на яких вказує д. Меншиков. На цю саму тему піше до д. Жілікія якийсь військовий лікар, що служить в *справжнім* руським козацім полку й що носить *справжнє* руське одявчє.

Чи звернули ви увагу—піше д. Жілікія військовий лікар,—хто в нас порядку тепер в Росії?

Далі йде довгий реєстр *не руських*, але відомих усій Росії генеральських призивів.

Скільки тут руських призивів?—з гірким сарказмом заступає руський лікар козачого полка;—вбачте, що турбую вас читанням свого листа. Але мені здається, що вам, людині життя, написані мною рядки скажуть дуже багато.

Не одному російському громадянину ці рядки скажуть дуже багато,—кінчає д. Жілікія. Однак, писати на цю вдачу тему краще личить д. Меншикову. Нам і взагалі незручно торкатись таких тем, та й особлива звичка потрібна, щоб судити людей по їхній національності, а не по їхній дійсній вартості. А д. Меншиков чудово обробить таку тему. Можна було б почати в давніх часах, хоч би з Вірона, і літаючи вгору та до низу по історичній драбні російського життя, наговорити дуже багато слів про переможий напад инородців на Росію... Чи слухає тільки д. Меншиков писати в такім дусі?

Поміркуване октябристське „Слово“ знайшло яєсь діво на нашій землі.

В Твері чинювника губернаторської (!) канцелярії посажено на місяць під арешт за те, що він без дозволу носив револьвера.

Губернаторський чинювник—і в торму за зламання формальностей...

Мало того. Заарештованого в поліцейським участку чинювника поміщик пристава та городові так побили, що він мусить одлежуватись у лікарні.

Губернаторського чинювника—в поліцейським участку, се б то в себе вдома, можна сказати, побито.

Але цього мало. Діло про катування передається прокуророві...

Ну, хіба ж не чудеса в рещеті? Свої своїх бьють в себе вдома й садовлять під арешт за дурницю—за револьвера, якого кожному кулаганові вільно носити без дозволу.

Все перебудується в нашій батьківщині. Навіть субординація й та куднось зникла.

Коли „Слово“ вважає арештування губернаторського чинювника за чудо, то що треба сказати про от таку замітку в „Нов. Вр.“:

Несподівано за ген. Стесєла заступилась „Вѣче“. Московська газета з несом-

витою злістю нападає на ген. Смірнова та виправдує ген. Стесєла. Власне кажучи, для газети, яка скрізь і на перших планах становить свій патріотизм та прихильність до старих російських звичаїв, це надзвичайно дивно. Адже що не кажи, Артур звано й здаю бильш або менш похашцем, а це й непатріотично, й не відповідало російській військовій вдачі, якою ми маємо право ошатиса. До суду ніхто, ми вважаємо, не може вважати себе за героя, і будь що будь—оборонити тих людей, що здали кріпость, од якої залежав кінець війни,—це завдання дуже неважке.

Що це: „своя своїх не познаша“?

По Росії.

Тягнуть до суду. Головне тюремне управління повідомило прокурора петербургського окружного суду, що проти редакторів петербургських газет „Русь“, „Варжевыя Відомости“ та „Петербургскій листок“ розпочато судовий процес за уміщення в вимещданих газетах „явно неправдивих“ відомостей про діяльність тюремної адміністрації. (О. Б.)

Налог на електрину. 2-го лютия на першому засіданні „междувдомственнаго съвѣщанія“, складеного під орудою сенатора т. с. І. Новицького, щоб розглянути справу оподаткування електричної енергії, постановлено ухвалити вироблені в міністерстві фінансів принципи та способи оподаткування. Самий податок ухвалено зменшити з 4 коп. на 2 коп. за „кіло-ват-годину“. (О. Б.)

Убиство онолодочного надзирателя. 2-го лютия в 9 год. вечєри по Московській вул. в Петербурзі йшло двоє околодочних надзирателів місцевого участка—Гусарьов та Дронов. По дорозі їх зустрїло двоє невідомих молодих людей. Один з них стрєльнув в Дронова і убив його на місці. Потім обидва почали стрїляти на Гусарьова, але цей оставсь цілим. На гуалт збіглася поліція і побігла доганяти невідомих; з обох боків пішла жаєва перестрєлка. Одному з невідомих пощастило втекти, а другий, бачучи, що його вже оточено зо всіх боків, вистрїляв на себе, прострєливши собі обидві щєки. Його заарештовано. Коли його запитано про призвище, він категорично одмовивсь говорити. (Русь.)

Знову не вистачає в'язниць. Знаючи на те, що всі тюрми переповнені, міністерство юстції звєзало тюремному управлінню подати відомості про в'язнів політичних, уголовних та тих, що під слідством, щоб вшукати способів, якими б можна було уникнути переповнення тюрм. (Р. С.)

Багато паперу. В міністерстві доріг засновано комісію на чолі з А. Палтовим, яка мусить дати вказівки в справі „упрощєнія переписки“ між окремими відомствами. (Р. С.)

Повернення збитків. Як повідомляють „Рус. Слово“ з Гельсінґфорса, сенат зрив постанову де-яким чинювникам, яких увільнено з посади за члєв генерал-губернатора Бобрікова, повернути ті збитки, які вони понесли через увільнення, тобто жалування за весь минулий час: більш ніж за два роки. Між иншим збитки буде повернено де-кіляком члєтам та ректорів одної духовної семінарії. (Р. С.)

Серед духовенства. З рідних кутків Росії надходять відомості, що семінаристи, скінчивши семінарський курс, *тікають з духовної сєди*. Омський єпископ в своїй промові до депутатів епар-

Вдосвіта.

Повість Т. Г. Єжа.
Переклад з польського.
М. І. З. Л.
Частина друга. *)

Минуло місяців кілька після того, як Стоян і Нікола вийшли з Русука. За той час у Русуці ніяких перемін не було.

Життя йшло своїм звичайним порядком так само, як йшла вода Дунаю—спокійна, гладка на поверхні, пошкочучи від сонця і ніхто не знав, що діється у глибині під тою поверхнею: чи вчиняються там чортотарі, чи наносить вода намулу та пісок на дві. Баба Мокра гляділа свого хазяїства, а Петро торговлі. В домі халжі Христа також йшло життя своїм порядком, лиш Іленка частіше ніж впереду почала задумуватись. Хоч у дивач се річ звичайна: бо ж для них будучина—загадка і є про що подумати. Тож ніхто на ті Іленки думи не звертав уваги: ні мати, ні батько, ні навіть баба Велька, що її винячила. Дівчина нікому не розказувала своїх дум і лиш бачившись з Анкою, чи то в домі свого батька, чи у баби Мокри раз-у-раз—звертала розмову на Ніколу. Такі розмови вона починала дуже зручно, неначе нехотя, випадком. Раз вона почала так:

— Батько вигнав Стояна так само, як Петро Ніколу.
— Хіба ж Петро його вигнав? здивувалась Анка.
— Я чула, що він крав у крамниці.
— Що ти кажеш! скрикнула, обурившись, Анка.
— Я чула.
— Це неправда... Мати йому дуже ві-

рила і ніколи він не взяв ні одної нашої копійки. Ні, ні—це був хлопець дуже добрий.

— Добрий... повторила Іленка.
— А... наче сахар...
— Такий солодкий...
— Солодкий... а палкий, як вогонь.
— Щось ти його дуже хвалиш, натягнула Іленка.
— Хвалою? Я кажу лиш так, як було... Що там значить, чи хвалою, чи ні...

Анка після нещастя з братом залунала п'ти у черниці і тому все те, що вона казала про Ніколу, мало для Іленки велику вартість, бо Анка була до хлопців байдужа. Іленка дуже зручно витягла з неї оповідання про Ніколу, але Анка багато не могла розказувати. Вона знала лиш про його службу, вкупі вони вечеряли, слухала вона його розмови з матір'ю та братом, але сама до тих розмов не втручалась, бо цікавила її інші речі: вона думала лиш про Спасів манастир у Руминії, куди вона давно вже пішла б, коли б на це була її змога. Правда, мати і брати не противились її замірві, а казали:

— Почекай, подумай гарненько, щоб потім не жалкувати.
Анка чекала, думала, але дома вела вже життя черече, так, мов би її випустили з манастиря на який час до дому.

Вона багато молилась, постила і сумувала. Вся магала поважати її як святу, владика теж її шанував, валі (губернатор), який знав всі домові справи баби Мокри, вважав такий замір Анки запорукою за певність і доляність того дому, з якого вийшло двоє бутарів.

Така порука особливо важна була для Петра. Петро цілком зайнявся торговлею, сестра його наставляла йти у живую могилу й паша був певен, що у такий семі не може бути небезпечних думок.

А тим часом ті думки ширились.

П'ятеро тих, що присягли, нішком робили своє діло, еднали до себе молоді і розповсюджували таємні писання так широко, що затопили ними все місто. Ті писання не йшли вже, як попередеру, через читальню, але з'являлись невідомо яким способом і були у кожнім домі, у крамниці, у кожній каяяні-скрізь; і не тільки у болгарів, але у румунів, греків, ба навіть і у турків.

З'являлись вони якимсь таємним шляхом, котрого Арістархі бей не міг достежити, хоч як старався. Де-коли де-кого арештовували, але ті арештовані були так само випні, як і сам паша, бо і він також одержував ті писання.

Затрівожився уряд: затрівожилась і консуля. Цих останніх злякала дуже одна відозва, котра закликала до боротьби не тільки болгарів, але і всі народи. Один консул, взявши ту відозву, пішов з нею до паші і, привітавшись, показав йому питаючи:

— Знаєш оце, вельможний?.. Паша витягнув з-під подушки таку саму відозву і показав її консулові.

— Що ж воно значить? спитав той.
— Ми півдвіауємся—відповідь паша.
— Але цього не повинно бути.
— А хіба ж в Берліні інакше?..

Консул відразу не відповів на це нічого, але, подумавши, сказав:
— Коли б у Русуці знайшовся кінець нитки, то по ній можна було б дійти до клубка у Берліні... Ти, вельможний, багато поміг би в справі заведення порядку та спокою.

Паша усміхнувся хитро і відповів:
— А чи не було б краще зробити як раз навпаки і шукати у Берліні кінця тої нитки, яка клубком вкотивлась в Турцію?..

— Пх... усміхнувся консул. Ти, вельможний, мімаєш політичні справи із справами парядку.

— У нас доти було тихо, доки не мішалась до нас європейська політика. Не вже ж тепер ви хочете умити руки? сказав паша.

— Крий Воже... озвався консул. Я хотів остерегти вас для того, щоб піддержати порядок.

— Це так само важко для вас, як і для нас. І паша здвигнув плечима.
— Але ж прочитай, вельможний, скрикнув консул, показуючи газету і тикаючи в неї пальцями: еманципація, федерація, республіка! Сказав-би поляк який пєсар...

— Хто б там не писав таке,—відповідь паша, але певно, що болгарі того не розуміють... і нам, щоб вдержати порядок не треба більш нічого, тільки де-коли повістаті якого з них, або відрубати яку болгарську голову, та виставити її на палі на показ... Б тут у нас у Русуці одна семья, дуже певна та доляйна власне тому, що один з неї дав свою голову на палю...

Буває час, коли така вистава потрібна.

— Тепер такий час... почав консул.
— Що як раз пора, перехопив паша, налякати наших раїв... Сміливість комітета дуже зросла. Й вже дав потрібний приказ; на комітет буде зроблена облава. Ми шукаєм його у містах, по селах, по горах та долинах, по полях.

— А що ж він може у полі робити?

— Нічого, відповів паша. Звичайно—комітетові ми нічого не вдієм, але треба нагнати страху. Народ буде шитати комітетчиків нарівні з розбійниками та злодіями.

— То мабуть нікого не можна буде

повістати.

— Ет!... махнув паша рукою. Знається і такий, на якого можна буде звернути провину комітета.

— Треба ж на те яких доказів—промовив консул.

— Вудаті і докази, хоч і без них можна обійтись; але, що ми тепер півдвіауємся, то я звелів Арістархі-бєєві скласти програму слідства і суда... І поспрошу на той суд всіх консулів... Я сподіваюсь... додав він злосливо—що таке видовисько буде кіпаве.

— Але ж у вас нема ще лицєдів.

— Гм... озвався паша.—Арістархі-бєй розпорядчик добрий, і вже когось наглядів, а облава зробить їм славу.

Справді по всій Болгарії були розставлені варті і на одні з таких варт на траппи Стоян у Кривені. У селянській одєжі мілязім не пізнав агента комітета. Стоян передягнувшись і переночував у мєгана, а на другий день, раненько, вийшов з батьком перед мєгану, де під оріховим деревом спали покотом султанськї ліпарі. Навіть той, що стояв на варті і мусив дивитись на місто, сказав також. Він заснув мимохіть: сперся спочатку на дерево, потім присів, лупнув разів скілька очима і не чувся сам, як заснув. І сонце, що зійшло вже високо, не розбудило ні вартового, ні його товаришів. Лежали вони: хто боком, хто ниць і хропли. Лиш мілязім лежав горлиць і грав носом на всілякі тони.

— Чи ж не люди? промовив Стоян, дивлячись на тих воєків.

— Коли спимо, то і ми такі самі—озвався Пєго.

— Не в тім діло, батьку.

— Ну? озвався Пєто.

— Нас можна рівняти до звірини, султана—до ловця, а пих?..

— Собаки, відома річ.

— Хотїлось би взяти штика і вса-

*) Див. „Рада“ № 146.

хіяльного з'їзду скарижиться, що ні один з тих, що в минулі роки скінчили семінарію, не вступив в цім році на епархіальну службу і через це кандидатів на поштво в Омській епархії доводиться брати з таких людей, що вийшли з 1-го або 2-го класу семінарії. З усіх, що скінчили в цім році нижгородську семінарію (48 душ) тільки троє заявили, що вони хотять служити у духовнім відомстві. Більшість подається до університету. З 50-ти семінаристів, що скінчили казанську семінарію, на священицьку посаду рішило піти тільки двоє, решта подається до різних вищих шкіл.

— Великий страйк. На „Великій Нікольській“ мануфактурі Сави Морозова в Орехові-Зуєві відбувся страйк, який спинає усі роботи і притяг до участі усіх робітників цього величезного підприємства. Всього страйкарів—15 тисяч душ.

— Російсько-фінський мітинг. 1 лютого, як повідомля „Річч“, на станці Куокаала (Фінл. зал. д.) відбувся російсько-фінський мітинг. Промова фінською мовою не оспівувалося, коли ж почав промовляти російською промовець, поліція іменем виборського губернатора зразу ж свинила його промову. Після мітингу відбувся похід з сім'ями та прапорами.

— Юридичний факультет у Вітебську. З ініціативи групи місцевих інтелігентів та громадських діячів восени у Вітебську мається на думці заснувати юридичний факультет. Відповідне прохання уже послане до міністра народньої освіти. Тепер ідуть переговори з петербургськими та московськими лекторами. Юридичний факультет буде точно додержувати університетські програми, курс розбито на чотири роки. Фундатори мають на думці так поставити справу, щоб слухачі, скінчивши курс, могли здавати державні іспити в тій університеті, в якій вони хотять. Мужички та жіночки маються на думці приймати до університету на рівних правах.

— „Як би знав—де впасть“. Владикавказська газета „Герек“ вже давно не містить власних оригінальних статей, а тільки обмежено передруковує звістки з інших газет. Однак же, редактора газети, як телеграфують „В. Відомостям“, оштрафавано генерал-губернатором на 500 карб. за „вредное направление“ газети.

— Нюгорода. Управління московсько-казанської залізничної лінії за наказом градоначальника 5000 карб., щоб він роздав ці гроші поліціантам та охранныкам, які брали участь, щоб стати на перешкоді „експропріації“ 150,000 карб.

— Не бачили—то, може, побачимо! Якійсь француз, Франсуа Буньє, звернувся до московського градоначальника з проханням дати йому дозвіл урядувати у Москві „бож бачить“. Градоначальник послав це прохання до міського голови.

3 життя партій.

— Центральний комітет соціал-демократичної партії виробив і розіслав всім тим організаціям, що пристають до партії, такий проект в справі виборчих бюлєтєв с.д. з іншими партіями при виборах до третьої Д. Думи: „1) При перших виборах с.д. партія виступає самостійно в містах при прямому голосуванні, не входячи ні в які порозуміння з іншими партіями. 2) При балотіровках дозволяється порозуміватись з усіма революційними партіями, що стоять лівише

від к.д. 3) У другому і дальніших уступах виборів дозволяються порозуміння з усіма революційними і взагалі опозиційними партіями, навіть з к.д. і з групами до них близькими, як от мусульманська, козака і т. п. (Увага. Порозумінням вважається умовавання про чиє виборців та депутатів з с.д. й інших партій). 4) Партія порозумівається з тією чи іншою з згаданих партій, з'єднання з якою може бути найбільш користним відносно числа депутатських посад для с.д. 5) Коли будуть однакові корисні декілька партій, — с.д. дають перевагу більш крайній партії, при чому з цього погляду партії розміщуються у такому порядку: а) —соціалісти-революціонери; б) нардні соціалісти; в) трудовики; г) кон.-демократи; 6) Партії, з якими увійдуть в згод с.д., мусять ні в які порозуміння з якими-небудь іншими партіями, правішими за к.д. („мири обновленцями“, октябристами і т. п.) —не входити в ті самі виборчі округи. 7) В робітничій курії нікого порозуміння з політичними партіями не дозволяється, за винятком тих національних с.д. організацій, які не увійшли в соц.-дем. партію. 8) Порозуміння дозволяється тільки в справі технічних виборів по виборчих округах під проводом тих місцевих організацій, в район діяльності яких входять ці виборчі округи і під контролем центрального комітету.

Крім цього проекту, ц. ком. зробив постанову одночасно об'явити проект виборчої платформи, який було запропоновано 6-ю членами центрального комітету й відкинуто більшістю 7 голосів проти 6. Цей проект ще буде обмірковуватись на загально-партійній конференції.

— „Народню лігу“ не легалізують, поки вона не переробить свого статуту.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

— В союзі „русского народа“ як раз виробляється в подробицях інструкція для агітаторів, яких союз послав по селах провадити виборчу кампанію; інструкція радить агітаторам, по змові, уніфікувати мову з місцевою адміністрацією, а агітувати самостійно, маючи на увазі, що громадянство взагалі відноситься неприхильно до адміністрації.

кв. 8), у кондуктора трамвая Скороходова (Жуляйська, № 97). При трусах нічого прогаваного не знайдено й нікого не арештовано.

Арешт у пивній. 4 юлія вдень у пивній, що на М.-Володимирській ул., № 77, арештовано М. Патлахова, який читав у компанії прокламацію соц.-демократів про роспуск другої Думи. Патлахова одведено в старокіївський участок.

Страйк. 4 юлія вранці робітники механічного та арматурного заводу, що на Прозірній вул., № 28, об'явили страйк. Страйкарі виставили домагання, щоб було увільнено майстера й назад прийнято роцтантство товариства.

Випущено на волю. Втора, о 3 год. по півдні, випущено під особливий догляд поліції д.д. Квасницького й М. Залізняка, що були арештовані на Малій Володимирській ул., № 52, під 5 юлія, коли ото зроблено було в городі дуже багато арештів.

— 3 Київщини. Пожежі в повітах. За останні часи, як повідомля повітова адміністрація, пожежі в повітах київської губернії були ще такі: в *звенигородському повіті:* в економії гр. Бранчицької під м-ком Ольшаню, згоріло майна на 2174 карб.; в ек. Сагайдачій гр. Бранчицької—на 200 карб.; в Казанському лісничстві баронеси Врангель—на 386 карб.; в ек. Сингаївській цибульовської цукроварні—на 2200 карб.; в *радомисльському п.:* в с. Краснобровці, у власителя землі Івана Біляни—на 3875 карб.; в с. Богданів у п. Бредіжній—на 14.790 карб.; в *уманському п.:* в м-ку Тальному кн. Долгорукової—на 8800 карб.; в с. Петожово д-ія Русельського—на 1500 карб.; у власт. землі д-ія Розе—на 20.000 карб.; в *васильківському п.:* на хут. Вороничі гр. Бранчицької—на 2400 карб.; в ек. Насташків д-ія Павловського—на 2400 карб.; в Узинській станції гр. Клаверія Бранчицького—на 300 карб.; в Малій Ольшанці д-ія Нодієвського—на 14.291 карб.; в с. Шкорова гр. Бранчицької—на 1500 карб. і в Білій-Цркви тієї ж власницької землі—на 4600 карб. У всіх випадках підозрюють підвали.

Вбивство об'їздчика. В м-ку Вязівці, черкаського повіту, вбито з ружинця лісничого об'їздчика, що спав собі в катраї.

— 3 Поділля. Зрадливое вбивство. Четверо пограничних селян коло Проскурова вважали перерізати через кордон вісьмох євреїв-емігрантів; але потім серед торгів напали на їх і двоє убив, а інших поранили.

— 3 Волині. Старокостянтинівський повіт. Життя селянське в повіті йде тепер тихо, спокійно. Немає нічого визначного, нічого цікавого. На перший погляд ввесь повіт наче і зовсім чорнотинний. Працює духовних отців, за проводом волинського Антонія, його густо вкрито оділами „союза русского народа“. В кожне село вносяться три чорнотинних газети: „Почаевскія Извѣстія“, „Почаевскій Листок“ і „Волянскія Живні“. В перших двох піше славновісний чернець Ілюдор, хоча йому овод, як писали газети, і заборони писати. Не що дані в своїх писаннях він радив всіх „жидів“, які тільки не єсть в Росії, втішити. Така духовна іжа щедро рукою роздається духовенством Волині селянам. Не маючи другої, темні селяне приймають і її, записуються в „союз“... Але то тільки на перший погляд здається, наче б то думки „союза русского народа“ у нас паунуть цілком над всім сільським людом нашого повіту. Хто ближче придивиться до нашого селянства, той того так рішуче не скаже. Можна сказати одно: наше селянство не введено з давньої своєї байдужості і нецікавості до всього, воно бачить тепер потребу щось робити, щоб його доля покращала. Селянство хоче гуртуватися і воно несвідомо йде в „союз“. Коли роспитусь селян про „союз“, то часом чуеш, що всім, хто зашеться у його, дадуть землі, а тим, хто внесе туди 50 к., царь прише 50 карб. Бабі, що ходять до Почаєва (а це роблять наші селяне дуже часто), розкажуть, як там ієромонах Віталій (проводирь союза) їх намовляв записуватися у „русський союз“, бити жидів та не давати нічого панам. Бунтарський характер союзницької агітації, вороже ставовище до „союза“ польських панів, теж роблять своє діло. Находиться пора літніх работ, а з ними і сільських страйків. Тоді певно почитат і селяне сваритися з „союзом“. Роботи на буряках місями привели до страйків. Так, наприклад, був страйк в с. Магевнях, де селяне добилися плати 40—45 к. Скоро почнуться живня, пора найбільш страйків. Пани ж сього року запевне великої плати не даватимуть, бо врожай не великий. От тоді й побачимо, як ставитимуться селяне до „союза“.

— 3 Чернігівщини. Експропріація на селі. Вночі під 3 юлія в м-ку Новій-Басані, козельського повіту, якіс три заочинці в машкарах продерли солом'яну покрівлю й залзли в хату до селянина Грицька Гармати й, загрожуючи ножами та револьверами, забрали в його коло 1,000 карб. грошей і самизники. Грицькова жінка спершу хотіла була вискочити в вікно, щоб побігти до сусідів, але заочинці затримали її й побили до неприємності.

— 3 Полтавщини. З життя чорнотинців у Лубязі. Під час заволоду, який виник через поранення чеченця, чорнотинці хотіли були скористуватися на

годою, щоб по прикладу „одеських братів“ провчить „жидів“. З цією метою зараз же була поведена погромна агітація. Ніби-то „жиди“ убива чеченця і їх за це треба бити. Страшенний перелік, стріляння, козаки напоготові,—все це було немов до речі, але справу поспувають самі чеченці, котрі підозрювали в нещасті товариша „русского“. І от вийшла така картина: „союзники“ галасяють: „бий жидів—воми чеченця забил“, а самі чеченці:—„не тронь євреї! євреї хорощ! руський убив нашого брата! подай нам руський!“ Кажуть, що чеченця вбито за... дівчину, до якої учащали і чеченець і городянські хлопці.

— Союзники збираються заснувати в місті власну крамницю. В крамниці будуть продаватися різні необхідні для „истинно-русской“ людности речі і, звичайно, поруч з тим провадитиметься агітація. Впорядковують крамницю, щоб не переплачувати „русських“ грошей „жидам“. Але на се треба грошей, а їх-то саме і немає у наших „союзників“.

— Не-що давно в помешканні Кагана хотів застрелитися один хлопець. В його влучило чотири кулі, але ніякої небезпечної рани немає і він уже одужує. Важкочи „создать діло“ з цього, поліція зараз же забрала під арешт, окрім самого того хлопця, Кагана з матір'ю і ще кількох хлопців; і тепер все домагавуться, щоб вони признались, що вони, мов, с.р. (?). Тим часом немає ніяких вказівок, щоб до заарештованих можна було за що-небудь прикипяться.

— 3 Харьківщини. Жнива. З 2 юлія в околицях Харькова розпочалися жниви: косять уже жито. Робітники ще поки дехені: косарі беруть по 1 карб., вивальники—75 коп. у день. Жнива сього року троху запізнаніші; звичайно в цю пору розпочинали вже косовицю ярини.

— 3 Херсонщини. Непорушна постало. Високайше звелено „оставити без послідствій“ всепіддаче прохання сербської підданки, що проживає в Одесі, Марії Гаїч, щоб її невожеві, грецькому підданцеві Георгієві Куневі, якого одеський воєнно-окружний суд за участь в негальній організації присудив до каторги на 4 роки, кару було замінено на заслання за кордон або на поселення в Сибіру. Засудженого Куневі, з наказу головного тюремного управління, вже одведено в нерчинську каторгу Забайкальської області.

Про експропріацію на морі. „О. Листов“ подає подробиці про морську експропріацію, що сталася біля Одеси у суботу 30 юлія.

В шістьгодині 12-ої на верхню палубу парохода „Софія“, де вечерало декілька пасажирів вкулі з капітаном парохода, підійшло троє невідомих сиренських та неопознаних людів. Вони наставили на неохочих револювері й прокричали в один голос: „Ви арештовані; ні з місця... Руки в гору... Ми вас потрусимо!“—І зразу почали трусити. Всі, крім капітана, страшенно перелякалися; один тільки він не згодився підніматися руки й заптав експропріаторів: хто вони й чого їм треба? Публіка, боячись, що така розмова до добра не доведе, почала вмовляти капітана скоритися. Після трусу,—двоє пішли, а один залишався вартувати з револювером. На прохання капітана дзволити йому піти на мосток,—невідомі відповіли: „Ви більше не капітан, а арештований; там тепер є инший капітан—він керує пароходом“.

Тим часом у курительній кімнаті заціло ще декілька експропріаторів, котрі вартували затриманих пасажирів. Двоє ж пішли на мосток і, загрожуючи вихтенною революверами, примусили його повернутися парохода знову до Одеси.

Двоє инших грабітелів пішли до старшого поміщика капітана, розбудили його й почали вимагати, щоб той дав їм ракети. Зпросуючи д. Кост не розчював, у чім діло, але, зобачивши зброю, чимало здивувався й показав, де лежали ракети. Забравши ракети, вони заперли поміщика капітана, затримали всю команду на кубрку,—і таким способом, забезпечивши себе від тревоги, почали вільно хааяйнувати на пароході.

Всі вони були молоді парубки, не старше 25 років. Озброївшись, грабітелі одняли у артильщика херсонського відділу „русского“ для вишньої торгової банка“ О. Циганкова сумочку з грішми, де було 50 000 карбованців; даві розбудили д. Мангубі—й почали требувати у нього грошей. Мангубі, мовчки, видав 500 карб. Потім грабітелі потрусили всі каюти, очевидно шукаючи багатого поміщика д. Вассала, що їхав на цьому ж пароході. Нарешті вони знялиши пані Вассал, але забрали у неї з саквояжа тільки 11 карб., решту—декільки сот карбованців—п. Вассал з'уміла приховати. Потім грабітелі потрусили арештованих на палубі й забрали у д. Вассала 80 карбованців.

Тим часом поки одна частина „експропріовала“, другі невідомі почали калічити машини. Коли вони переконалися, що пароход своєю силою далі йти не зможе,—то стали збиратися додому. Поводились вони з своїми жертвами доволі делікатно, навіть дали „на чай“ дакеям—25 карб., команді—34 карб. і декілька карб. кочегарам. Потім повечеряли, випили і, дозволивши публіці вийти на

палубу з кают, де було дуже душно, через п'ятнацять хвилин, під командою одного,—очевидно досвідченого мореплавця, в числі 14 чоловік сіля на човен й поїхали до Дофіновки.

Через кілька хвилин на пароході стала й динамомашина й зробилось зовсім повночі. Капітан з матросами почав лаштуватися з машинами, сподіваючись дійти хоча б удосвіта до Одеси. Взагалі пароход був в дуже непевному становищі.

Як розказують очевидці, грабітелі, безумовно колишні моряки, задалегідь знали, що на цьому пароході буде їхати артильщик банку з великими грішми. Крім того, видимо, на березі у них була підмога, бо перед тим, що пароход став на якоря, експропріатори адетілевним ліхтарем подавали сигнали на березі Пересіля, відіслав їм теж сигналізвали.

В справі цього грабунку на пароході „Софія“ заарештовано ресторатора пароходу Василя Панченко, Івана Левадівського, лакея Якова Антоненка, касіра одеського агентства пароходства, Фальц-Фейн та ин.

3 життя „Провіт“. — 2-го юлія Раду Товариства „Провіт“ оповіщено, що Подільське губернське „обществовхъ присутствіе“ на зборах 21-го червня, вислухавши губернатора й уповномочених від Ради Т-ва, ухвалило закрити Подільське Українське Товариство „Провіт“ та всі його відділи, через те, що діяльність Т-ва, загрожує „общественной безопасности и спокойствию“.

Відомо, що на тих зборах „Присутствіе“ члени його спершу вважали, не заходючи юридичних підстав, щоб закрити „Провіт“, але після того, як начальство дообіало знов її відкрити хоча й через три дні, як тільки буде зроблено деякі зміни в статуті,—воми вволяли його волю.

Тутешне громадянство так залакано, що тільки нішном базаром про крамольну „Провіт“ і деякі дічі патріоти—то так наподохані, що десь певне бажають бути на сей час краше німцями, а ніж українцями. Однак, може знайдуться й такі, що спробують воскресити бідолашну „Провіт“.

До виборів у третю Державну Думу. Поміж полянами виборцями помічається поки байдужність до теперішньої виборчої кампанії. Пояснюється це тим, що нема таких громадських діячів-поляків, бо всі вони зараз десь по-за городом.

За кордоном. Норвегія.

Народній король. Спеціальний кореспондент „Русских Відомостей“ описуючи хліборобську виставу в Христінії, дає, між иншим, велику цікаву і докладну характеристику короля Гаакона VII.

„Я уперше бачу,—піше кореспондент,—вільно вибраного короля вільного народу, і мені цікаво придивитися до його і до їх обохпільних відносин. Гаакон VII—високий, ставний, чорнявий, ліг 35, з великими чорними вусами і гарними замисленими очима. У своєму простому літньому пальто і високому бралі—підлітний він нагадує вишнього одставного офіцера, який намага-тсья пристосува-тись до нових умов. Його не лічать тут геніальним і не за геніальність вибраво королем Норвегії, але він має досить розуму, щоб зрозуміти своє становище. У Норвегії парламентський лад, і міністерство, яке не має більшості у народній раді (стортінзі) не може і одного дня тримати владу у руках. Правда, король має право на

добрі і які прикмети республіки були далі їх не вивчати. Нарешті, повернувшись усього боялись Росії. Серед самих республіканців вертеться людина міні доводилося зустрічатися з глибоким недовірям до нас. Реакційна Росія—саме страшно опудало для норвежського народу і безглузда з міжнародного погляду ідея, що російські війська можуть зайняти Норвегію, сидять тут в голові кожного середнього громадянина. Усі ці обставини роз'ясляють питання про державний устрій. За монархію подавав голос навіть завзятий республіканець Бьєрнсон, найбільше популярний тут чоловік і єдиний кандидат на президента в норвезькій республіці. Міркування, які відносились до Росії, роз'ясляли також питання, хто має бути королем. Син данського короля, веридний брат російського царя і вельможа англійського народу, здавався певним оборонцем норвежської самостійності. Але як казав Карл, що прийняв норвезьку корону під іменем Гаакон VII, визнається і деякими особистими прикметами, які здобули йому популярність в країні. Зразок його ставився вельми обережно Коли стортингові постановлено було питання про ерочний ремонт палацу, обидві ради віддали це діло окремій комісії, висловившись одначе проти „завислих витрат“.

Кожного року, 17 мая, у день вшодження конституції з р. 1814, уся країна уряджує величезне святкування в свободі. Але король не обривається з приводу цих демонстрацій і сам бере в їх участь. І справді, через що йому не святкувати wraz з народом норвежської конституції?

Одержавши свою владу від народу, Гаакон VII похуває себе лише в вищою урядовою особою і, виконуючи свої обов'язки, намагаться wraz з тим вжити од норвезького життя все, що воно йому може дати. Він з охотою відіає і ходять у прохідку, часто буває в національному театрі, на приватних збірках, на дежах, у знайомих.

Взагалі король і королева живуть так, як усі вміють норвезькі громадяне. На удержання королевської сім'ї Норвегії дає 700 тисяч крон у рік (350 тисяч маркобанків). Значна частина цих грошей іде на обов'язкові для короля видатки. Король дуже вільний. Замість сповісти його, що до палацу прийшов старий селянин і хоче побачити короля, Гаакон VII прийняв і посадив старця. Вони побіакали про врожай і сільські справи. „А де ж твоя жінка?“ питає старий. „Моя жінка не востім задроча, а те м'ясце до її діла?“ Селянин одіає, що ніякого особия го діла не має, але громада доручила йому особисто перекопати, чи справді Норвегія має свого короля і королеву, бо люди усяке плешуть, а газетам не дуже вірять. Гаакон показав йому наслідки і обіцяв іншим разом показати і королеву.

Удруге до короля с'явилась юрба безр бітних. Гаакон VII вислухав їх і сказав, що буде за їх заступитись, але не може з певністю обіцати їм роботу, бо не знає, що скажуть його міністри. Робота, розуміється, знайшлась.

Кореспондент пише, що таких обов'язків чимало поширено серед народу, що вказує на значну популярність короля.

Останні вісті.

(По телеграфу та з газет).

Петербург, 4 юлія. До справи колишніх депутатів с.р. Петерб. Газета повідомляє, що в справі депутатів соціал-демократів потягнуто до відповідальності й арештовано 30 душ; інші втекли. Соціалістичні газети бачив помешкання, де сховано „вещствени“ докази й матерія до обвинувачення. Здоровіший еті закидано паперами, шафа півнісенька всяких документів. Підготовка робота слідователя протягнется місяців півтора. С'чутка, ніби справа депутатів розіається у вищому суді.

Вчора на панахиді за Муханова було сила колишніх депутатів.

Адвокатів Таругіну по довіреності Алексієвського видано депутатське жалуддя.

Застраїкували команди буксирних пароходів на Неві. Виставлено економічні вимоги, яких власники пароходів відмовлялись задовольнити. До страїку прилучились матроси пароходів і портові робітники. На місце виїхали вице-губернатор і річний інспектор.

Конфісковано сьогоднішнє число „Русі“.

Повідомляється, що чутка про арешт колишнього депутата Дзугелі—неправдива.

Роспочато слідство про причетність до справи по дісових зловжитках на Печорі помішника управляючого державним контролем олонецьк. губ. Богданова.

До справи бойової організації партії с.р. Справа бойової організації партії с.р. передається воєнному суду. В числі 23 обвинувачених—присяжні повірні Федосєєв, Чабров і Тарасов.

Вороніж, 4 юлія. Арешт колишнього депутата кадета Балачова.

Конфісковано зброю. На товарній станції півд.східн. зал. доріг конфіско-

вано транспорт розібраних трьохлінійних винтовок.

Петербург, 5 юлія. Оголошено нові правила про студентські організації. Правила вказують, як повинні впорядковуватись студентські збори і встановлюють студентські свідчення на проживання.

До справи про виборську відозву. Офіційно повідомляється про передачу в С.-Петербурзьку судову палату справи про виборську відозву. Сповідачється, що тягнуть до суду 169 чол. депутатів; що ж до двох умерлих та 9 депутатів, які втекли, — справу призначено.

Москва, 4 юлія. В міській управі розкрито трату 8,000 карбов., яку вчинив керманач московського відділу торг.-промислової парт. Баргашов.

Одеса, 4 юлія. Генерал-губернатор видав наказ, де між іншим сповіщає робітників, що ніякої політичної боротьби і національної ворожнечі допущено не буде. Тих, що сіятимуть ворожнечу, буде суворо покарано включно до заслання в далекі губернії.

Єлисаветград, 1 юлія. Знайдено бомби. Справник Якунін, шукаючи в повіті експропріаторів, знайшов у селянина в селі Мар'янівці дві бомби. Селянина з сином арештовано.

Полтава, 4 юлія. В „Красній“ аптеці, в квартирі слугаючи, зроблено труп. Знайдено багато чол. пелесальні с.р. літератури. Трьох фармацевтів арештовано.

Вороніж, 4 юлія. Вороніжський губернатор не затвердив колишнього депутата Шингарьова на посаду земського лікаря.

Петербург, 5 юлія. Оштрафовано „Віче“. З приказу московського градоначальника „Віче“ оштрафовано на 1000 карб. за те, що надрукувало завідомо-неправдиві звістки.

До кадетського з'їзду. Кадети діяльно готуються до з'їзду, який буде з початку серпня в Фінляндії, як що не буде дозволено зібратись у Петербурзі.

Оборона шхер. Для оборони філіндських шхер мають на думці спорудити фліацію з 70 міноросів.

Позбавлення сану. Синод ствердив постанову про позбавлення сану й вилучення з духовного стану священ. Київської єпархії Г. Карабювича.

З приказу міністерства внутрішніх справ заборонено жити в Москві вврем'я, які занепадає війсьними слухачами до університету.

Як повідомляє „Товарищ“, бюрократія тепер звернула всю свою увагу на кадєтів. Вороже відношення до цих останніх зростає. На кадєтів бюрократія дивиться, як на найбільш небажаний елемент в третій Думі. Бюрократія тепер найбільше заурювана тим, щоб як можна більше зменшити кількість їх у третій Думі.

Тифліс, 4 юлія. Оборонний напад. Шість обмрених пацалів на дім близько єврейської синагоги; вони ограбували квартиру і не тяжко поранили казайку.

Вятка, 5 юлія. Експропріація на пароході. Вночі на 5 юлія на пароході „Дюбимові“, що йшов з Пермї, 12 грабіжників вбили двоох солдатів і врядали та смертельно поранили одного пасажера; потім, стріляючи, поранили командира і кинули дві бомби, з котрих одна вибухла і невзначай попсувала машину, Пароход сплинувся. Злочинці поклали поштово каяту і позбавивши чиновника зброї забрали 35,000 карб. На човні вони доплили до берега і сховались.

Рязань, 5 юлія. Кризова поїзд. В маетку Холдєвничової спаського пов. селяне почали самовільно копати луги. Коли вони зріклись облігити свою роботу, стражники стріляли; одного селянина вбито, десять поранено. Порядок і спокій встановлено.

Новочеркаськ, 5 юлія. Страїк робітників. Застраїкували коло 2000 робітників шахтарів „руського вугльопромислового тов.“, виставивши економічні вимоги.

Лодзь, 5 юлія. Назакутній вулиці невідомо смертельно поранили власника дому Давидовича. На Середній вулиці тяжко поранено робітника.

Берлін, 5 юлія. Низькі місяці в окрузі Бердіна затопила вода й позволила в дуків чимало сіна. 40 літ вода не підіймалась так високо.

Сеул, 5 юлія. Корейський голова міністрів запропонував імператорові вріктись престолу через те, що імператор послав депутацію в Гаагу.

Цетиньє, 5 юлія. Близько Перану в селі Луг між гурьськими жандармами й християнами счинилась кривава бійка. Вбито п'ять сербів, поранено дві жінки і одну дівчину. Скілько мають втрапити турки і через що стаєть бійка—не відомо.

Кальварія, 5 юлія. Вже п'ять днів, як тут слабють на холеричну воду в 112-ім уральським піхотнім полку. З 27 юлія по 3 юлія заслабо на епидемичну хворобу—гастроентерит—1,300 чоловіка солдатів; один вмер. Слабє також і населення Кальварії.

Берген, 5 юлія. Сюди прибула англійська крейсєрська ескадра.

З наукового, літературного та артистичного життя.

Російське видання І. Д. Сітіна „Історія руської літератури“ зацікавилось через проф. А. К. Бороздіна, який мусив аро-

бити більшу частину праці про XIX вік. Другий редактор цього видання—пр.-доц. Е. В. Анїков. В складанні беруть участь: П. Щегольов, Н. Котлярєвський, Н. Павлов-Сільванський, Корня, С. Фортунатов, Д. Овсянко Куліковський.

Новий роман Б. Пруса. Відомий польський письменник Болєслав Прус написав великий роман „Діти“; в основу його лягли події останніх двох—трьох літ в російській Польщі. Книжка вже друкується.

Археологічні розкопки. В с. Городку, ровенського повіту, барон Штейнгель робить археологічні розкопки і оне недавно награвив був на останки кількох мамонтів різного віку. (К. В.)

Видання на користь голодним. Швейцарський міжнародний комітет, щоб допомогти робітникам безробітним, заходжується коло видання літературно-худож. збірника, присвяченого пам'яті А. Герцена, й звертається до письменників, художників і композиторів з проханням узяти участь в цьому збірникові. В збірникові, між іншим, буде надруковано: недрукована ше-статї Герцена „М'ятеж челоука в природі“ та листи до його Карла Фохта, Карлейля і польськ. повстанців р. 1862. Засилати рукописи й звертатись за всякими відомостями комітет просить по такій адресі: Mr Herzog, prof., Lausanne, Suisse. Avenue de Rumine, 57.

Дописи.

Драбнівнені, кабєльського повіту (на Полтавщині). Намі сєліне надумали подати до губернатора прохання, щоб той звелї замочити господарям давати білим жати хліб за сєні, а не користуватись жачками.

Не встигли сєліне гаразд обміркувати своє прохання, як дізнались властї, і ось в суботу 30 юлія було викликаєо багато людей на допитування. Чам се все зкїнїтьсь,— пророкувати неможна.

Кобєльський повіт (на Полтавщині). 25-го юлія в кустильську властє виділили козакї з полїцією—зібрати гроші за поземельне. Протїаки вони по селах та хуторах і їм нагнали великого жаху на людїсть. Сєліне несуть гроші, як бжало мєд.

Г. Лубні. 2-го липня увечєрі у нас трапилась така подїя. Четверо п'ятих чєпєцїв їздили по місту. На Дворянській вулицї вони зневажливо почали стрїляти.

Під час стрїлки одного з них поранено на смерть. Після свого чєпєці, не перестаючи стрїляти, почали галасати по всьому місту. На Пирятинській вулицї вони чотирьма кулями убили зюничку, що стояв собі оторопї, чєкаючи пасажирів; на Манастирській розстрїляли газоний ліхтар. Повернувшись додому, позаріаєтьсь по домишках. Полїція теж поховалась по зюничках. У містї зараз, як вмерло. Щоб утихомирити, раздратованих смертю товариша, чєпєцїв донесло викликати козаків. Хто саме заподїив чєпєцїв смерть—досї невідомо. Коли з свого привоуду до справника звернуєть жандармський офіцер, завважуючи на поводіння його „страїжів“, то той сказав, що за чєпєцїв він ручається, ї; але ця порука не спасла од смерті застрєленого зюничка.

Відповіді редакції.

С. Саки, тавр. губ. К. Когову. Ваші вірші надруковані не будуть.

БІРЖА.

Петербургська біржа 5-го юлія 1907 р.		
4% Державна рента	70 1/8	
4 1/2% Заставні листи Київ.	70 1/2	
5% Внутрішн. з виграш. позичка перш. р. 1864	349	
5% Внутрішн. з виграш. позичка друг. р. 1866	243 1/2	
5% Застав. з виграш. Держав. Дворян. земельн. банку	216 1/2	
Акция Петербургськ. міжнародн. Ком. банку	378 1/2	
Банкниськ. нафт. т-ва	527	
Т-ва нафт. пр. бр. Нобель	—	
Нафт. і Торг. т-ва „Манашевіч і Ко“	154	
Петербург. Приватн. та Комерц. банку	145	
1-го Т-ва пароход. по Дніпру	—	
2-го Т-ва пароход. по Дніпру	—	
Петербург. учетн. та позичк. банку	411	
Рос. для загранич. торг. банку	327	
Т-ва зал. стал. та метал. зав. „Сормово“	144	
Брянськ. рельсов. метал. зав.	108	
Путілицького зав.	96	зд.
4 1/2% Позичка р. 1905	92 1/2	
5% Позичка р. 1905	92 1/2	
5% Нова позичка р. 1906	87 1/2	
5% Крестьянськї свідчення	77 1/2	
Настрїть тверді, але спокійні.		

ДАЧНІ ПОЇЗДИ.

Півд.-Зах. заліз. Київ Фастов.		
81	7 г. 45 х.р.	82 8 г. 53 х.р.
89	4 г. 35 х.р.	84 11 г. 41 х.р.
93	9 г. 10 х.р.	94 9 г. 55 х.р.
87	3 г. 13 х.р.	88 5 г. 05 х.р.
91	6 г. 30 х.р.	90 8 г. 35 х.р.
Київ, Бородян.-Катєрев.		
41	11 г. 05 х.р.	40 9 г. 05 х.р.
43	4 г. 20 х.р.	42 8 г. 17 х.р.
45	8 г. 35 х.р.	44 10 г. 28 х.р.
Київ-Полт. заліз. Київ, Дарниця		
16	6 г. 00 х.р.	15 9 г. 12 х.р.
18	10 г. 15 х.р.	17 1 г. 58 х.р.
20	4 г. 27 х.р.	19 10 г. 56 х.р.

Пароходи товариств.

Товариство Пароходів на Дніпрі та його притоках і „2-є Пароходне Товариство на Дніпрі та його притоках“ з початку навігації, до нової зміни, будуть пускати пасажирні пароходи в такі години:

1) Київ-Натерніславська лінія	9 г. р. 15 г. в.
а Київ в	8 г. р. 15 г. в.
а Катєринослава	8 г. р. 15 г. в.
2) Київ-Гомєльська	9 г. р. 12 г. д.
а Київ в	8 г. р. 11 г. д.
а Гомєль	8 г. р. 11 г. д.
3) Київ-Чернігівська	12 1/2 г. д. 15 г. в.
а Київ в	2 г. д. 17 г. в.
а Чернігів	2 г. д. 17 г. в.
4) Київ-Пінська	10 г. р.
а Київ в	9 г. р.
а Пінську в	9 г. р.
5) Київ-Чернігівська	6 1/2 г. в.
а Київ в	8 г. р.
а Чернігів	8 г. р.
6) Київ-Могилівська	Чотири рази на тиждень:
а Київ в	в неділю, вівторок, четвер, і п'ятницю—в 2 г. п. п.
а Могилєва в	в неділю, вівторок, четвер і п'ятницю в 6 г. р.
В Лодєві пасажирї пересїдають на дачний пароход	
7) Могилєво-Оршанська (щодня)	
8) Гомєль-Вітківська	
9) Київ-Китайська (дачна)	6 г. р. 14 г. в.
а Київ в	7 1/2 г. р. 18 г. д.
а Китайка	7 1/2 г. р. 18 г. д.

Увага. Сезонні безплатні білєти не діють на дачній лінії.

Редактор М. Павловський.

Видавцьє с. Чикаленко.

ОПОВІСТКИ.

Вишла з ДРУКУ нова брошура с. Чикаленко

Розмова про мову

Ціна 2 коп. Склад видання в книгарні „Україна“ у Київї, Безаківська, 8.

С.-т. Р. М. Гершман

Прорізна 2, тел. 282.

Приймаються замовлення, переробка і значення білизни. Ціни без торгу.

МОДНІ ФАСОНИ. 10—11

Українська школа

Перший рік ГРАМАТКА. Склад Г. Неволодський Читавий. Писання. Цот. Ціна 25 коп. Містять до 8 аркушів друку з додатком розрізної азбуки більше 100 малюнків. Книгарний скидка 25%. Хто виписує від автора не менш 5 примірників, за пересилку не платять. На пересилку поодинокі книжок поверх ціни додається 10 коп. Копії можна надіслати маршами. Склади видання: у Чернігові М. С. Неволодського. У Київї, книгарня „Київської Старини“ 50—30

Критичний розвід

„КОНЦАРЯ“

Вийшла з друку і продається нова книжка В. Доманцький.

Приймається передплата на рік 1907 НА СЕЛЯНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

„Світова Зірниця“

зі щомісячним додатком для дітей

„ЧИТАЙТЕ ДІТИ!“

Як до сеї пори, так і далі „СВІТОВА ЗІРНИЦЯ“ буде дбати про поліпшення добробуту еселства. Ціна „Світової Зірницї“ зі щомісячним додатком для дітей—на рік 3 карб., на пів року 1 карб. 50 коп. на 3 міс. 80 коп. на місяць 30 коп., окреме число 7 коп. Передплатники „Світової Зірницї“ в 1907 році одержать безплатно дві користних книжечки, а опріч сього, ті що виписуть „Світову Зірницю“ на цілий рік, одержать безплатно „Словарик чужих та не дуже арзумілих слів“ В. Доманцького.

Адреса редакції: г. Могилєв—Подільський, Київська вул. Редактор видавцьє Г. ВОЛОШАНОВСЬКИЙ.

Приймається далі передплата на український місячник

„Літературно-науковий вістник“

що виходить тепер у Кив. (X рік видання)

Журнал виходить книжками в 12 аркушів і містить безтритичку оригінальну й перекладну, статї літературні й наукові з різних областей знання, огляди літератури, науки, суспільного й політичного життя; критику і бібліографію.

Передплата на цілий рік 6 рублів. Можна прислати зразу тільки 2 рубля, а потім прислати по 1 руб. 50 коп., три рази (разом, як на вилаат, 6 руб. 50 коп.); тоді з контори висилатимуть книжки від четвертої почавши, а перші дошлються, як остання частина грошей буде прислана.

Редакція і контора Київська: Київ, Прорізна, 20 кв. 3, (відчинена щодня від год. 2 до 5).

Передплату приймає контора київська Прорізна № 20, також контора „РАДИ“ і книгарня „Київської Старини“ (Безаківська, 8). Видавцьє М. ГРУШЄВСЬКИЙ. Редактор Ф. КРАСИЦЬКИЙ.